I. megoldás. Legyenek a keresett $ABCD$ paralelogramma adott csúcsai A és B. Mivel a paralelogramma egy szöge a többit meghatározza, ezért feltehetjük, hagy az adott szög a $DAB\sphericalangle = \alpha$. Végül jelöljük a sík adott pontját – amelyből az AB és CD szakasz egyenlő szög alatt látszik – P-vel.

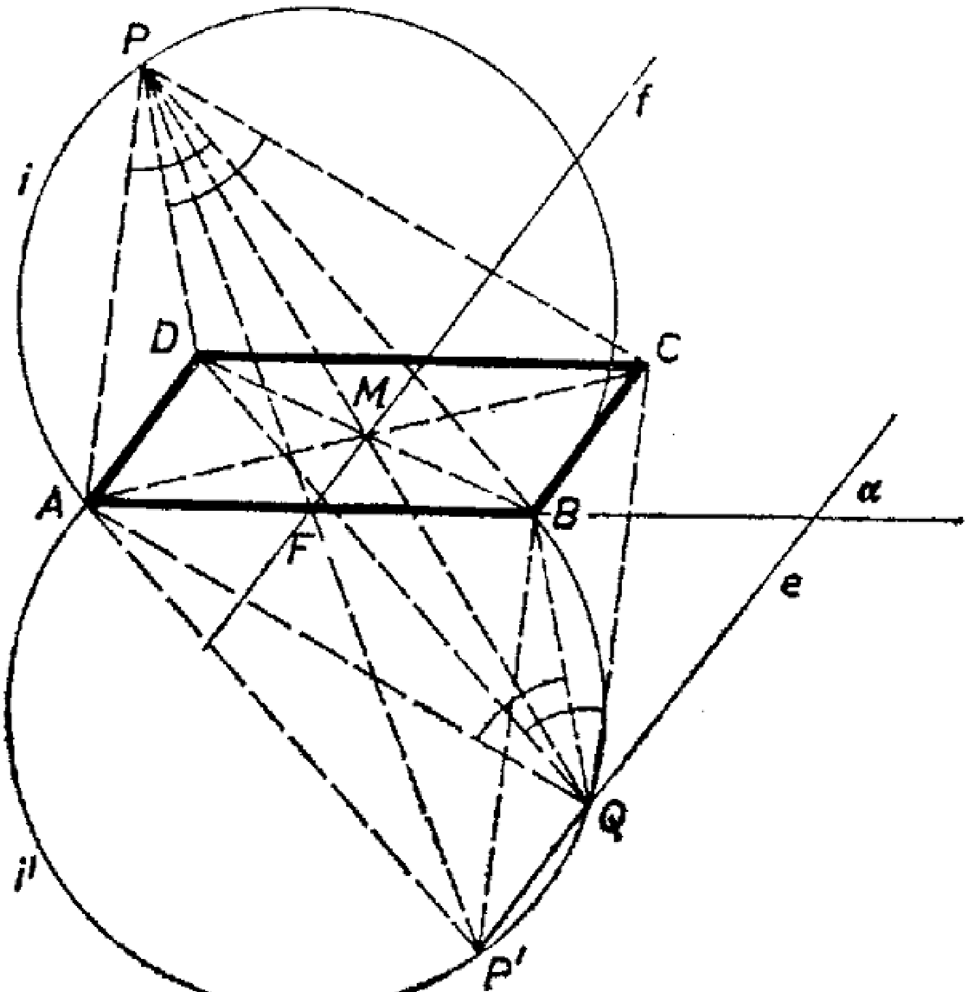

1. ábra

Ha meg tudjuk szerkeszteni a paralelogramma átlóinak M metszéspontját, ezzel a feladatot megoldottuk, mert C az A-nak és D a B-nek M-re vonatkozó tükörképe (1. ábra). Mivel a paralelogramma M-re szimmetrikus, azért P-nek M-re vonatkozó Q tükörképéből is ugyanakkora szög alatt látszik mind az AB, mind a CD szakasz, mint P-ből. A tükrözésből következik, hogy M, a PQ szakasz felezőpontja, ezért elegendő a Q pont megszerkesztése. Q rajta van az AB szakasz fölé rajzolt azon két látókörív valamelyikén, amelyek pontjaiból az AB szakasz ugyanakkora szög alatt látszik, mint P-ből, hiszen Q-ból és P-ből az AB szakasz egyenlő szögben látszik.

Másrészt M-en átmennek a paralelogramma középvonalai. Az AD oldallal párhuzamos f középvonalát azonnal meghúzhatjuk, ez átmegy az AB szakasz F felezőpontján és α szöget zár be az AB egyenessel. Mivel a PQ szakasz felezőpontja rajta van f-en, azért Q-nak rajta kell lennie azon az f-fel párhuzamos e egyenesen, amely a P-nek az f pontjaira vonatkozó tükörképeiből áll. Így Q, mint a fenti két látókörív és az e egyenes közös pontja, megszerkeszthető.

A szerkesztés a következő: vesszük az ABP háromszög körülírt körének P-t tartalmazó $AB = i$ ívét; ez nyilvánvalóan a szóban forgó látókörívek egyike, a másika pedig ennek i' tükörképe F-re. Kimetsszük i'-n P-nek F-re vonatkozó P' tükörképét. P'-n és F-en át megszerkesztjük az AB-vel α szöget bezáró e, illetőleg f egyenest. Az e és az i, i' pár valamelyik (de P'-től különböző) Q közös pontját P-vel összekötő egyenes f-ből kimetszi M-et, végül A és B tükörképe M-re C, ill. D.

Az $ABCD$ négyszög megfelel a követelményeknek, mert az utolsó két tükrözés miatt paralelogramma, oldalai párhuzamosak FM-mel, tehát $DAB\sphericalangle = \alpha$, végül $CPD\sphericalangle = AQB\sphericalangle = APB\sphericalangle$, mert Q a P tükörképe M-re. A feladat diszkusszióját a III. megoldás után tárgyaljuk.

Megjegyzés. f és M megszerkesztése el is maradhat. D paralelogrammává egészíti ki a PBQ háromszöget, C pedig a BAD háromszöget. – Így természetesen a bizonyítás is módosul: P' szerkesztése szerint $PAP'B$ paralelogramma, D (új) szerkesztése szerint $PBQD$ szintén, így az APD és $P'BQ$ háromszögben az AP és $P'B$ továbbá PD és BQ oldalak egy irányban párhuzamosak és egyenlőek, tehát az AD és $P'Q$ oldalak is, vagyis $DA\|e$, $DAB\sphericalangle = \alpha$.

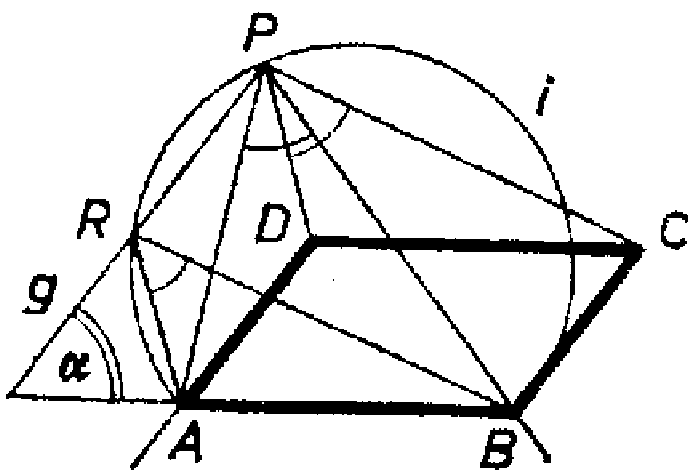

2. ábra

II. megoldás. Toljuk el a PCD háromszöget úgy, hogy D csúcsa A-ba kerüljön (2. ábra). Ezáltal C a B-be kerül, P pedig egy olyan R pontba, melyből az AB szakasz ugyanakkora szögben látszik, mint P-ből CD, vagyis mint P-ből AB. R tehát rajta van az előbbi két látókörív valamelyikén.

Másrészt az eltolás közben P az AD-vel párhuzamosan mozgott, így R rajta van a P-n átmenő és az AB egyenessel α szöget bezáró g egyenesen. Ezek alapján R, mint g és a két látókörív közös pontja, megszerkeszthető, D pedig paralelogrammává egészíti ki az ARP háromszöget.

III. megoldás. Mindkét fenti megoldásban első lépésként két körív és egy egyenes metszéspontját kerestük meg, ebből kaptuk meg a paralelogramma csúcsait. Az I. megoldásban a metszéspontból előbb a paralelogramma középpontját határoztuk meg, a II. megoldásban a metszéspontból már közvetlenül kaptuk az egyik csúcsot. Most olyan megoldást adunk, melyben a körívek és egy egyenes metszéspontja mindjárt maga az egyik csúcs.

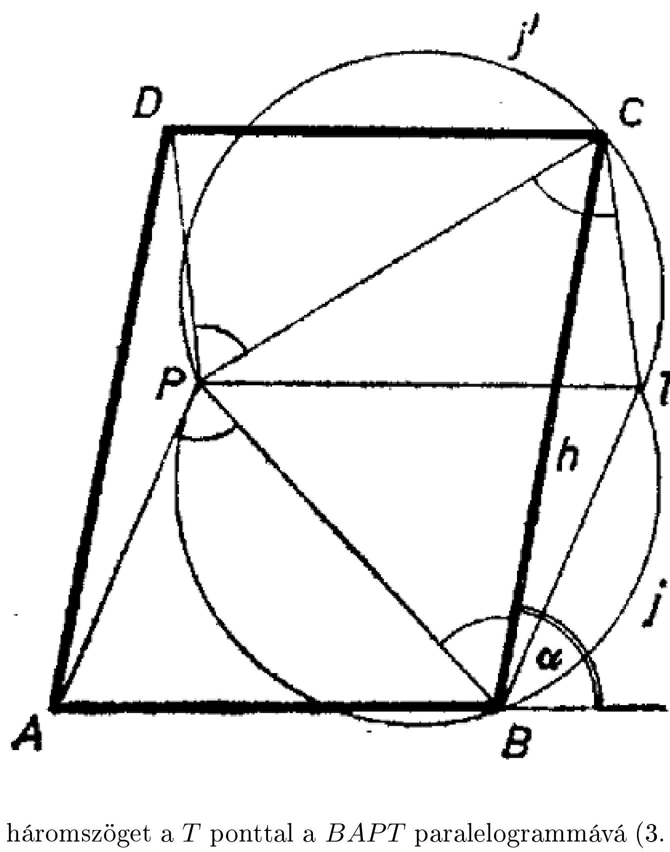

3. ábra

Egészítsük ki a BAP háromszöget a T ponttal a $BAPT$ paralelogrammává (3. ábra). Ekkor a $CDPT$ négyszög is paralelogramma, PA és TB, valamint PD és TC is párhuzamosak, ezért és a feltevés miatt

$$PCT\sphericalangle = CPD\sphericalangle = BPA\sphericalangle = PBT\sphericalangle,$$

vagyis C-ből a PT szakasz ugyanakkora szögben látszik, mint B-ből. C tehát rajta van azon két j, j' látókörív valamelyikén, melyeknek pontjaiból a PT szakasz ugyanakkora szögben látszik, mint B-ből. Másrészt C rajta van a B-n átmenő, AB-vel α szöget bezáró h egyenesen is ($CBA\sphericalangle = 180^\circ - \alpha$), tehát C e két mértani hely közös pontja.

Kimutatjuk, hogy e közös pontok bármelyike megfelel C-ként – kivéve természetesen B-t. Mivel C rajta van h-n, azért a paralelogramma szögei megfelelők, továbbá $PD \| TC$. Másrészt C rajta van j és j' valamelyikén; ezért $DPC\sphericalangle = PCT\sphericalangle = PBT\sphericalangle = BPA\sphericalangle$, mint állítottuk.

Ezek alapján a szerkesztés a következő: párhuzamost húzunk P-n át AB-vel és B-n át AP-vel, e két egyenes metszéspontja T. Megrajzoljuk a BPT háromszög köré írt kör B-t tartalmazó $PT = j$ ívét és ennek PT-re, való j' tükörképét. Ezután B-n át meghúzzuk azt a h egyenest, amely AB-vel α szöget zár be. Ekkor h-nak j-vel, j'-vel való, B-től különböző közös pontja (e közös pontok bármelyike) adja a paralelogramma C csúcsát.

h-nak mindkét ívvel legfeljebb két közös pontja van, és j-vel mindenesetre közös pontja B, azért a megoldások száma legfeljebb 3. Csak abban az esetben nem kapunk megoldást, ha B a h-nak j-vel egyetlen közös pontja, és itt érintkeznek, j'-vel pedig nincs közös pontja. (*Ha ugyanis h a j-t B-ben *metszi,* akkor van pontja a j, j' ívekkel határolt idom belsejében, így a kilépési pont megfelel C-ként.)

Ha elejtjük azt az előírást, hogy az adott szög a paralelogramma A-nál levő szöge legyen, akkor h-nak az AB egyenesre való h^* tükörképe, is tekintetbe veendő. Ekkor a megoldások száma 6, 5, 4, 3, 2 vagy 1 (a 4–6. ábrákon példákat látunk ilyen helyzetekre, 1 megoldás van az 1–3. ábrák helyzeteiben is). Kimutatjuk ugyanis, hogy így minden esetben létezik legalább 1 megoldás. (A 4–6. ábrák 2–2 felén csak P és T közös.)

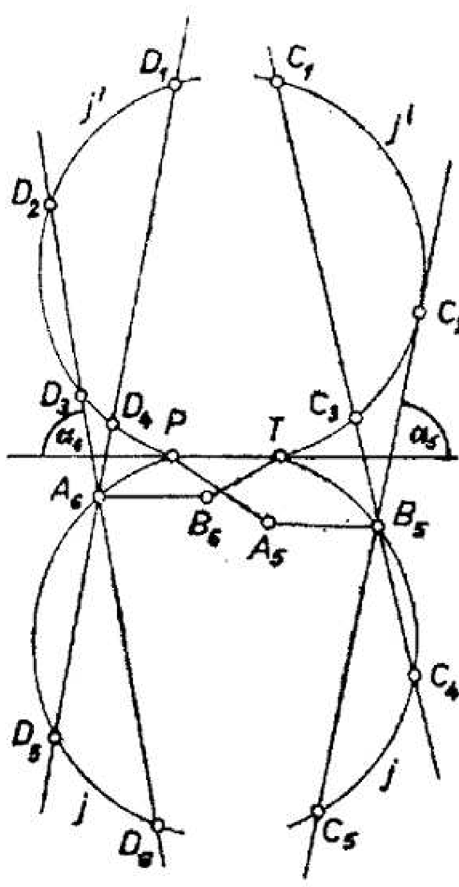

4. ábra

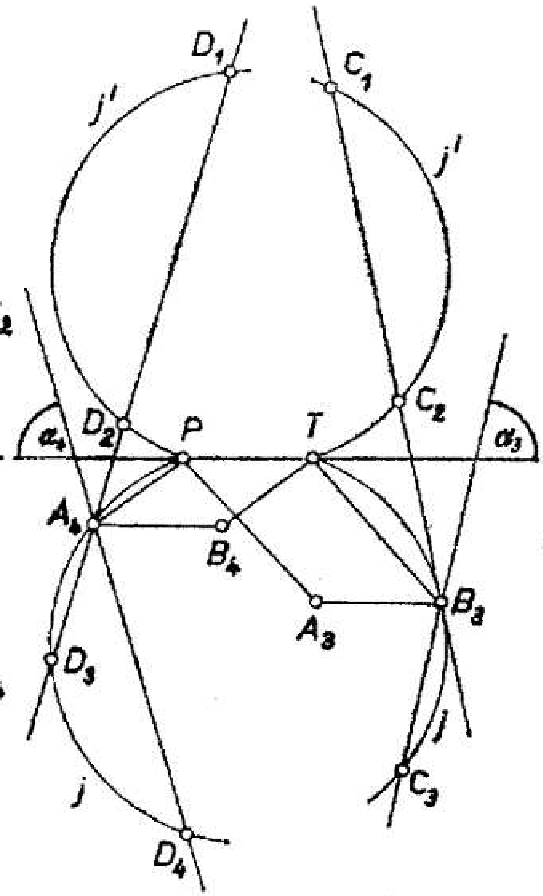

5. ábra

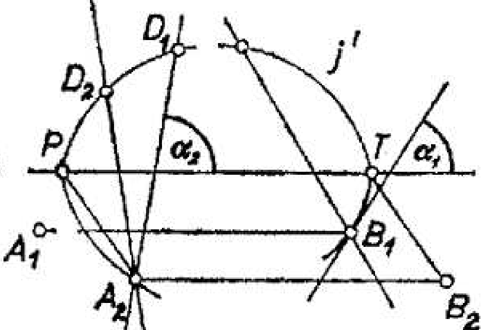

6. ábra

Elég az olyan helyzeteivel foglalkoznunk h^*-nak, amelyekben fentebb h nem adott megoldást. Ekkor h^* – amennyiben különböző a h-tól – nem érinti, hanem metszi j-t B-ben és a fenti (*) megjegyzés szerint megoldást szolgáltat. Ha pedig h^* egybeesik h-val, akkor $\alpha = 90^\circ$ (mert $\alpha = 0^\circ$ nyilvánvalóan nem jön szóba), így h merőleges PT-re, és mivel B-ben érinti j-t, azért a szimmetria miatt B-nek PT-re való tükörképében érinti j'-t, ez a közös pont megoldást ad.

Könnyű belátni, hogy j, j' az I. és II. megoldásban szerepelt i, i' körívpárból AP irányú és nagyságú eltolással áll elő, hogy ugyanez áll fenn h és az I. megoldásbeli e egyenes között, végül hogy a II. megoldásbeli g egyenes az e tükörképe F-re. Ezért a III. megoldásra adott diszkusszió a megfelelő változtatásokkal az I. és II. megoldásra is érvényes.